

*Tim arbetar med kläder på Pärkans DV.
En dag ser han en klänning med mycket glitter.
Han vill så gärna pröva att ha den på sig.
Men ska han våga?
Vad ska de andra säga?*

Det här är första lättlästa boken i en serie om medarbetarna som arbetar på Pärkans dagliga verksamhet. Författaren är Kerstin Frii och Carina Ståhlberg har illustrerat boken.

Det kan vara komplicerat för en del att både förstå och acceptera att kön och sexualitet inte alltid är självklara saker. En del personer blir till och med upprörda av bara tanken på det. Därför ville Kerstin Frii skriva en berättelse som handlar om en vuxen man på en daglig verksamhet som vill ha en fin glittrig klänning på sig. En del av hans arbetskamrater tycker att det är hans ensak men någon blir hemskt upprörd.

För personer med funktionsnedsättningar är det betydligt mer komplicerat att "välja sitt umgänge" än det är för oss andra. Därför är det oerhört viktigt ur ett demokratiskt- och jämställdhetsperspektiv att informera om frågor om könsnormer och könsroller. Det är viktigt att få alla att reflektera över sin egen roll när man möter personer som bryter mot rådande normer kring manligt och kvinnligt eller med en annan sexualitet eller könsidentitet än man själv har. Alla människor har rätt att få leva sina liv utan att bli mobbade eller utfrysta ur gemenskapen.

Den här gruppen i vårt samhälle är extra utsatt just för att man inte bara kan flytta eller byta skola/jobb om man inte trivs i sin lilla grupp. Därför är det extra viktigt att ta fram bra underlag för diskussioner av de här frågorna och jobba med att skapa förståelse för andras val i livet.

Ord och begrepp i texten

Det finns en del ord i texten som för vissa kan vara svåra att förstå. Här följer några av dem:

Glamour
Modevisning
Catwalk
Paljetter

Det kan vara bra att vara uppmärksam på om någon inte förstår orden och ta upp dem om man läser tillsammans eller efter man läst och har ett boksamtal. Kanske man frågar om någon känner till vad t ex en catwalk är?

Frågor man kan fundera på generellt

Könsnormer är spännande. Hur du klär dig och beter dig speglar oftast vilket kön du föddes i. Men inte alltid. Och det finns personer som känner sig väldigt provocerade när könsidentiteten och könsnormen inte är helt solklar. Varför är det så?

Som kvinna kan du klä dig i klänning eller kostym, det är accepterat. Som man har du ett betydligt snävare sätt att uttrycka dig med kläder, smink, frisyrier mm utan att riskera att rejält provocera din omgivning.

Vad är tjejigt? Vad är manligt? Varför är det så? Kan några kläder vara helt neutrala? Så vad händer när en man vill ha en klänning på sig, hur kan det bli så provocerande?

Vad betyder de där orden vi hör så ofta, som homosexuell, queer och transsexuell?

Vad är egentligen mode? Vem bestämmer egentligen vad som är "okej" att ha på sig?

Att se på omvärlden med normkritiska glasögon är möjligt först när man får alla begrepp förklarade.

Frågor att fundera på utifrån handlingen

Tim och hans arbetskamrater skulle sortera kläder i Dam och Herr. Varför då? Är det nödvändigt att skilja på Dam och Herr? Vad tycker du?

Att återanvända kläder som andra använt kan kännas konstigt. Varför det? Vad tycker du? Brukar du köpa second hand?

Tim ville ha på sig en klänning. Men han var ändå tveksam. Varför tror du att han var det?

Måns tyckte det var löjligt att se en kille i kvinnokläder. Men han reagerade inte på samma sätt inför att Lea hade manskläder. Varför gjorde han inte det? Har du varit med om något liknande?

Boksamtal

Att samtala om böcker man läst är jättebra för att utveckla sitt ordförråd och sitt språk, arbeta med läsförståelse och att uttrycka om det finns saker man inte förstod i boken. De här sex frågorna är en bra stomme för ett boksamtal.

1. Var det något du gillade med boken?
2. Vad tyckte du särskilt mycket om?
3. Var det något du inte gillade?
4. Var det något ställe i boken som var tråkigt?
5. Var det något i boken som du inte förstod?
6. Var det något som du blev förvånad över?

Kopplingar till läroplan i anpassad gymnasieskola.

I gymnasiesärskolans värdegrund står: Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla.

Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

I skolans mål finns texten:

Skolans mål är att varje elev kan göra medvetna ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter, respekterar andra människors egenvärde och integritet, tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa människor utvecklas så långt möjligt mot att kunna samspela i möten med andra människor utifrån respekt för skillnader i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia, utvecklas så långt möjligt till att kunna leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Under riktlinjer finns även texten:

Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen, i arbetet med eleverna verka för solidaritet med eftersatta grupper både i och utanför vårt land, aktivt främja likabehandling av individer och grupper, uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, och visa respekt för den enskilda eleven och ha ett demokratiskt förhållningssätt.

Ämnesområdet individ och samhälle:

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter samt om människors livsvillkor i Sverige och andra delar av världen. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsfrågor samt förståelse för hur samhället och individens villkor förändras över tid.

Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika traditioner och livsåskådningar och om hur dessa påverkar våra liv och samspelet i samhället. Vidare ska undervisningen utveckla elevernas förmåga att samtala om och reflektera över etiska och existentiella frågor.

Centralt innehåll: Värdegrund, jämställdhet och demokrati samt alla människors lika värde. Relationer, kärlek, sexualitet och integritet. Hur man gör egna val samt tar ansvar för sig själv och andra.

Ämnesområde natur och miljö, Centralt innehåll:

Människors sexualitet, lust och relationer.